

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII na 2013 rok.

I. WPROWADZENIE

Za każdą z liczb ukrywa się ludzki, osobisty, społeczny dramat osoby uzależnionej oraz jego rodziny. Każda z liczb to sukces odmiennego człowieka lub porażka osoby uzależnionej. Milion Polaków stale jest uzależnionych od alkoholu, ok. 4 milionów pije ryzykownie i szkodliwie, 2 miliony dzieci wychowuje się i dorasta w rodzinach z problemem alkoholowym. Alkoholik to człowiek chory na rozpacz. Proces rozpacz jest kluczowy w powstawaniu uzależnienia alkoholowego i narkotykowego. Praca terapeutów to próba walki o ludzką godność alkoholika.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Jest kontynuacją i rozwinięciem działań podejmowanych przez gminę w latach ubiegłych. Ze zdobytych doświadczeń wynika, że zadania w zakresie profilaktyki uzależnień należy traktować łącznie, ponieważ instytucje i organizacje działające w tych zakresach to często te same podmioty. Program jest zgodny z celami strategicznymi przyjętymi w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy na lata 2010 – 2013.

Są to następujące cele strategiczne:

- 1) zapewnienie dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług dla wszystkich;
- 2) zapobieganie ryzyku wykluczenia;
- 3) pomoc najbardziej narażonym (wspieranie najsłabszych).

II. PODSTAWA PRAWNA

Podstawą prawną do praktycznej realizacji zadań i priorytetów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień stanowi ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Ustawy powyższe nakładają na organy administracji państwowej oraz samorządy terytorialne obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, działania na rzecz trzeźwości, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, wspierania działalności w tym zakresie oraz podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii, które obejmują m.in.:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- pomoc społeczną, psychospołeczną i prawną, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej oraz wspomagania działań instytucji.

Przy rozpatrywaniu zadań wynikających z programu, podstawą działań będą obowiązujące przepisy oraz wytyczne zawarte w rekomendacjach Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2013 rok.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY STAWISKI.

Gminę Stawiski wg stanu na dzień 30.11.2012 r. zamieszkiwało 6599 osób, w tym 1349 dzieci i młodzieży poniżej 18 roku życia, 4144 w wieku produkcyjnym i 1106 poniżej wieku produkcyjnego. Na podstawie uchwały Rady Miejskiej wydano 35 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, tj. w punktach sprzedaży napojów alkoholowych:

- a) powyżej 18% alkoholu – 9,

b) powyżej 4,5% alkoholu – 8,

c) do 4,5% alkoholu – 18.

Na terenie Gminy Stawiski wg stanu na dzień 30.11.2012 r. liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych wynosiła:

1) z napojami przeznaczonymi do spożycia poza miejscem sprzedaży – 16 punktów;

2) z napojami przeznaczonymi do spożycia w miejscu sprzedaży – 2 punkty.

Maksymalna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych określona w uchwale Nr XVI/69/07 Rady Miejskiej w Stawiskach z dnia 28 września 2007 r. w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży tych napojów na terenie gminy Stawiski wynosi:

1) 10 punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (wykorzystane 8 punktów).

2) 10 punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (wykorzystany 1 punkt).

Osoby uzależnione od alkoholu zamieszkałe w gminie Stawiski mogą uzyskać pomoc w Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym ds. Profilaktyki i Uzależnień w Stawiskach, w Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Kolnie, placówce stacjonarnej w Wojewódzkim Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży lub oddziale psychiatrycznym Szpitala Ogólnego w Kolnie. Z danych wynika, że wzrasta ilość osób szukających pomocy. Osoby uzależnione zgłaszają się same do punktu konsultacyjnego lub są wzywane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Stawiskach na prośbę ich rodzin, policji i prokuratury. Punkt konsultacyjny czynny jest raz w tygodniu w piątek od godz.15⁰⁰ do godz.18⁰⁰.

Trudnością w podjęciu leczenia przez osoby uzależnione jest długi okres oczekiwania na leczenie w warunkach stacjonarnych, szczególnie osób posiadających postanowienie sądowe o zobowiązaniu do podjęcia leczenia odwykowego.

Według informacji Posterunku Policji w Stawiskach w okresie od 01.01.2012 r. do 30.11.2012 r. odnotowano następujące interwencje:

1) kradzież mienia – 30,

2) kradzież z włamaniem – 6,

3) pobicia i rozboje – 7,

4) przestępstwa z ustawy o narkomanii – 0,

5) kierowanie w stanie nietrzeźwości –39,

6) zakłócenie ładu i porządku publicznego –16,

7) zatrzymanych do wytrzeźwienia – 20,

8) nieobyczajny wybryk (nietrzeźwi leżący) – 18,

9) ukarani za spożywanie alkoholu w miejscach publicznych – 10,

10) liczba spraw o znęcanie – 5.

Odnotowano 70 domowych interwencji policji, które dotyczyły głównie nieporozumień domowych, gdzie jedna ze stron znajdowała się w stanie po spożyciu alkoholu. W ramach procedury dotyczącej przemocy w rodzinie „Niebieska Karta” ujawniono 10 przypadków przemocy w rodzinie.

Negatywne zjawiska dotyczące rodziny obrazują także dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawiskach. Rodziny te w 2012 r. (w okresie od 01.01.2012 r. do 30.11.2012 r.) otrzymały następującą pomoc:

1) bezpłatne posiłki dla dzieci i młodzieży w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”:

- dzieci w wieku przedszkolnym uczęszczające do Miejskiego Przedszkola w Stawiskach - 21,

- uczniowie uczęszczający do szkoły podstawowej – 67,

- uczniowie uczęszczający do gimnazjum - 32,

- uczniowie uczęszczający do szkół ponadgimnazjalnych – 19

Ogółem na dzieci i młodzieży programem objęto 139 osoby.

2) pomoc finansowa w formie zasiłków celowych – 134;

3) pomoc finansowa w formie zasiłków okresowych – 148;

4) usługi opiekuńcze – 21;

5) praca socjalna (poradnictwo, interwencje) - ogółem 509 podopiecznych w tym 117 z problemem alkoholowym.

Reasumując powyższe nasuwa się wniosek, iż nadal należy prowadzić edukację wśród dzieci i młodzieży, wdrażać programy szkoleniowe skierowane do rodziców, nauczycieli i pedagogów, zawierające konkretne wskazówki wychowawcze w kontekście zagrożeń używania i nadużywania alkoholu, agresji i przemocy w rodzinie.

IV. REALIZATORZY GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI:

Głównym realizatorem założeń gminnego programu profilaktyki uzależnień na 2013 rok jest Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Stawiskach. Współrealizatorami programu będą:

1) Pełnomocnik Burmistrza Stawisk ds. profilaktyki i uzależnień;

2) Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawiskach;

3) Punkt Konsultacyjno – Informacyjny ds. Profilaktyki i Uzależnień w Stawiskach;

4) Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Stawiskach;

5) placówki oświatowe na terenie gminy Stawiski;

6) Posterunek Policji w Stawiskach.

V. CELE STRATEGICZNE PROGRAMU

1) Rozwiązywanie problemów alkoholowych.

2) Profilaktyka i edukacja.

3) Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

4) Współdziałanie z instytucjami i organizacjami.

AD. 1. CEL STRATEGICZNY: Rozwiązywanie problemów alkoholowych

Cele operacyjne:

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Realizacja w 2013 r.:

1) Finansowanie zajęć w programie ponadpodstawowym dla osób uzależnionych i ich rodzin.

2) Opracowywanie i publikowanie informacji o chorobie alkoholowej, możliwościach jej leczenia i dostępności usług.

3) Finansowanie i prowadzenie działalności punktu konsultacyjnego, którego zadaniem jest:

- motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i osób współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w zakładach leczenia odwykowego, kierowanie do leczenia specjalistycznego;

- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia;

- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym, np. poprzez rozmowy podtrzymujące;

- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;

- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej;

- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

4) Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych osobom podnoszącym kwalifikacje w zakresie pracy z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi.

5) Opłacenie kosztów biegłego psychologa i psychiatry orzekającego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz kosztów sądowych.

6) Wspieranie działalności grup samopomocowych.

7) Zakup materiałów profilaktycznych i promocyjnych.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Realizacja w 2013 r.:

1) Finansowanie i prowadzenie działalności świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży.

2) Finansowanie prowadzenia zajęć i programów socjotareapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

3) Finansowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, a w szczególności dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym.

4) Organizowanie i finansowanie zajęć dla rodziców dzieci mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych.

5) Usprawnianie i rozwijanie współpracy z instytucjami i organizacjami udzielającymi pomocy dla osób dotkniętych problemem uzależnień - praca w Lokalnym Zespole Interdyscyplinarnym.

6) Wspieranie grup samopomocowych dla osób współuzależnionych.

7) Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, w tym m. in.:

- przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu,

- wezwanie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie i pouczenie jej o konieczności zaprzestania picia i/lub podjęcia leczenia,

- przyjmowaniu i rozpatrywaniu wniosków w sprawie leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu,

- skierowanie osoby zgłoszonej na badania przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia i wskazania zakładu leczniczego,

- przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym w sprawie poddania obowiązkowi leczenia odwykowego,

- współpraca z organami policji, prokuraturą, opieką społeczną, placówkami służby zdrowia celem podjęcia postępowania zmierzającego do orzeczenia przez sąd rejonowy obowiązku w zakresie zobowiązania do podjęcia leczenia osób, które nie chcą dobrowolnie podjąć leczenia, a swoim zachowaniem powodują szkody w rodzinie,

- podejmowanie interwencji w indywidualnych sprawach mieszkańców gminy Stawiski związanych z problemami alkoholowymi.

8) Organizowanie i udział w naradach, seminariach i konferencjach w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie.

Wdrażanie metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji wobec nadużywających alkohol pacjentów podstawowej opieki zdrowotnej.

W 2013 r. realizowany będzie poprzez inicjowanie współpracy między zakładami leczenia odwykowego a lekarzami rodzinnymi w zakresie przekazywania informacji, konsultacji w przedmiocie uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, objęcia szczególną opieką medyczną dzieci alkoholików.

AD. 2. CEL STRATEGICZNY: Profilaktyka i edukacja.

Cele operacyjne:

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Realizacja w 2013 r.:

- 1) Diagnoza problemów alkoholowych.
- 2) Prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z grup podwyższonego ryzyka np. rodziny patologiczne.
- 3) Udział w kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”.
- 4) Finansowanie działalności świetlic dla dzieci i młodzieży.
- 5) Wspieranie organizowania aktywnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych uzależnieniami, takich jak: zajęcia podczas ferii zimowych, półkolonie i kolonie letnie, obozy terapeutyczno – wypoczynkowe, obozy sportowe lub profilaktyczne.
- 6) Dofinansowanie ogólnodostępnych zajęć sportowych, kulturalnych oraz innych przedsięwzięć służących zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz ich rodziców, jako alternatywa wobec używek.
- 7) Organizowanie imprez i wspieranie inicjatyw promujących trzeźwy styl życia i integrujących środowiska patologiczne ze społeczeństwem, w tym imprezy kulturalne i artystyczne.
- 8) Podejmowanie działań edukacyjnych wobec rodziców i opiekunów zwłaszcza wobec grup dzieci podwyższonego ryzyka.
- 9) Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych i realizowanych przez młodzież.

Edukacja publiczna.

Realizacja w 2013 r.:

- 1) Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej dla osób dorosłych w zakresie problemów alkoholowych poprzez:
 - organizowanie konferencji,
 - udział w kampaniach ogólnopolskich,
 - zakup i dystrybucję materiałów informacyjno - edukacyjnych dla klientów punktu konsultacyjnego, szkół i placówek służby zdrowia.
- 2) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
- 3) Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców:
 - prowadzenie kampanii promującej trzeźwość kierowców,
 - współpraca z ośrodkami szkolenia kierowców w zakresie włączenia do programów szkoleń problematyki alkoholowej.
- 4) Podejmowanie działań na rzecz bezpieczeństwa w miejscach publicznych:
 - współpraca z policją w celu zwiększenia liczby kontroli miejsc publicznych w których spożywany jest alkohol i skuteczności egzekwowania ewentualnych konsekwencji,
 - zorganizowanie szkolenia dla policji i sprzedawców napojów alkoholowych.
- 5) monitorowanie skali problemów alkoholowych w gminie Stawiski.

AD. 3. CEL STRATEGICZNY: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne:

Wspieranie rozwoju systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinach alkoholowych we współpracy z policją, pomocą społeczną, placówkami lecznictwa odwykowego, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

Realizacja w 2013 r.:

- 1) Praca w Zespole Interdyscyplinarnym, skupiającym specjalistów przygotowanych do skutecznego zajmowania się tą problematyką, który podejmował będzie zadania:
 - diagnozowania skali zjawiska,

pomocy rodzinie,

wnioskowania o podejmowanie nowych inicjatyw.

2) Wzmocnienie działań służących wdrażaniu „Niebieskich Kart”.

3) Dofinansowanie szkoleń dla osób zwiększających kompetencje w zakresie pomagania rodzinom, w których dochodzi do przemocy.

Prowadzenie działalności edukacyjnej służącej zmniejszeniu skali zjawiska przemocy domowej.

Realizacja w 2013 r.:

1) Organizacja na terenie gminy kampanii informacyjno - edukacyjnych, konferencji.

2) Prowadzenie szkoleń dla grup zawodowych mających lub mogących mieć kontakt ze zjawiskiem przemocy domowej, przemocy wobec dzieci i agresji (lekarzy, pedagogów, pracowników socjalnych, policjantów).

3) Informacja o przemocy, rodzajach i możliwościach uzyskania pomocy w prasie, mediach i opracowanej ulotce i plakacie.

AD. 4. CEL STRATEGICZNY: Współdziałanie z instytucjami i organizacjami.

Cele operacyjne:

Wspieranie działalności grup samopomocowych dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin oraz imprez okolicznościowych propagujących trzeźwe obyczaje.

Dofinansowanie stowarzyszeń, organizacji społecznych realizujących niniejszy program, w szczególności udzielających profesjonalnej pomocy rodzinom z problemem alkoholowym.

Współpraca z instytucjami w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych:

wymiana informacji,

przekazanie materiałów edukacyjnych,

wspólne podejmowanie inicjatyw, opracowywanie i realizacja projektów.

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i art.15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

VI. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU

1. Źródła finansowania.

Źródłem finansowania zadań gminnego programu profilaktyki uzależnień są środki budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na 2013 rok. Są one przewidziane w wysokości: 50.432 zł słownie: (pięćdziesiąt tysięcy czterysta trzydzieści dwa złote).

2. Zasady finansowania

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Stawiskach:

1) Członkom GKRPAiPN w Stawiskach przysługuje wynagrodzenie za uczestnictwo i pracę w posiedzeniach komisji.

2) Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest uczestnictwo w posiedzeniu i potwierdzenie własnoręcznym podpisem na liście obecności uczestników posiedzenia.

3) Członkowie GKRPAiPN w Stawiskach otrzymują wynagrodzenie w wysokości 70,00 zł za udział w każdym posiedzeniu.

4) Nie rekomenduje się finansowania ze środków gminnego programu przejazdu osób uzależnionych do placówek leczenia odwykowego. O środki na ten cel osoby uzależnione mogą starać się w Ośrodku Pomocy Społecznej w Stawiskach na podstawie art.36 ust.2 pkt b w związku z art.17 ust.1 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zgodnie z którym do obowiązkowych zadań własnych gminy z zakresu pomocy społecznej należy przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowego.

5) Środki w ramach realizacji programu nie mogą być przeznaczone na finansowanie pomocy materialnej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.

VII. KONTROLA PRZESTRZEGANIA ZASAD OBROTU NAPOJAMI ALKOHOLOWYMI.

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Stawiskach przeprowadzać będzie kontrole punktów sprzedaży alkoholu w zakresie respektowania przez nie warunków sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad obrotu napojami alkoholowymi określonymi przez ustawę, w szczególności zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych:

- a) osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości,
- b) osobom do lat 18,
- c) na kredyt lub pod zastaw.

2. W czasie prowadzonych kontroli zwrócona zostanie uwaga na:

- a) funkcjonowanie tzw. ogródków konsumpcyjnych, parasoli z siedziskami przy punktach sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży,
- b) zakaz reklamy i promocji napojów alkoholowych.

VII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2013 rok obejmuje działania służące realizacji podstawowych zadań własnych gminy, które są nakierowane na zmianę postaw w społeczności lokalnej. Program posiada poszczególne działania nakierowane na pomoc ludziom z problemem alkoholowym i ich rodzinom.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej

Barbara Rządka